

Tradicionalni nauk o tajni božanskoga Trojstva, oslonjen na objavi, unošenjem specifičnih osvjetljenja dobiva na svježini i shvatljivosti u mogućnostima ljudske spoznaje. Raširivanje te tajne ili bolje rečeno unošenje čovjeka i zajednice, čovjeka i svemira u taj sveobuhvatni Božji svijet predstavlja posebno osvježenje duha i obogaćenje pravim vrednotama. U tom velebnom horizontu odskaače čovjek, njegova osobnost, društvenost, život, nadasve otkriva se pravo mjesto i domet kršćanske duhovnosti.

Ovakva razmatranja dovode nas do uvjerenja, da nam ova tajna nije »objavljena da zamrači naš duhovni horizont, već da ga zabijeli kao ... jutarnje sunce... Nije nam objavljena da nas stavlja u neprilike, već nam je saopćena kao slatka tajna Božje obitelji, da slatkoćom i utjehom puni dušu prognanicu u danima njezina prognanstva.«

Kršćanstvo je ponosno na tajnu Presvetog Trojstva, jer je ona samo njezin specifikum. Ona je za nas život, ljubav i punina bitka.

Konferencije su teološki bez zamjerke. Povezivanje blaga objave i suvremenih filozofskih dostignuća još više daje na svježini i prikladnosti obreda. Čitaju se (a vjerojatno i slušaju) sa zanimanjem i ugodnošću.

Stil i jezik su osrednji. Ponekad pisac upadne u suvremeni ekshibicionizam u izrazu ili upotrijebi arhaički način.

Na pr. »Kolekcija svetih roditelja počev od Marije Bogorodice pa dalje, i kolekcija genijalnih mislilaca...« (26) »... Duh... silazi nad apostole... da ih... izvede na magistrale rimskog... imperija.« (28) »Duh Božji vodi i Sina Čovječjega, prije njegove otkupiteljske karijere, u pustinju da ispuni akumulatore njegova psihičkog dinamizma...« (28) »... jer je Duh Sveti njezina (Crkve) sila kohezija« (33) »Tamo je kod krštenja zaposleno cijelo presveto Trojstvo...« (45) »Samo ti posrednici — te duhovne sile i eoni — oblikuju iz materije bića uzimajući na se svu prljavštinu te nečasne rabe, dok sam Bog ostaje netaknut...« (61) —

Riječi »ob, pak« ili oblik »da uzimadne« već je otpisao čisti hrvatski izraz.

Tiskane konferencije o presvetom Trojstvu Rudolfa Brajčića koristan su doprinos našoj propovjedničkoj i uopće vjerskoj literaturi. Obradene su ozbiljno i razrađene suvremeno. Koristio je i stariju (Strauss, Monsambré, Lebreton i dr) i noviju literaturu (Lippert, Bakšić, Maréchal, De Lubac i dr.). Dokazao je da pozna predmet i da ga zna lijepo izložiti. Piše bez umaranja, iako misaono.

M. V. CELKANOVIC

ZUPNIK O PUČKIM CRKVENIM PJESMAMA

Obradovao sam se, kad sam u Glasu koncila pročitao veliku reklamu za ovaj važan pothvat u životu Crkve u našoj domovini.

Gramofon je danas obična pojava u svakom selu. Osobito ga voli mladárija. On pruža zadovoljstvo. Više od radio aparata. Gramofon pruža uvijek omiljeni repertoar. Uvijek su ploče po ukusu. Prema vremenu i raspoloženju mogu se mijenjati.

Mnogi su se namirili prošle godine. Oni su zadovoljni. Pogotovo oni, koji se manje razumiju u glazbenu ritmiku, kvalitet zbora i drugo.

Bilo ih je dosta, koji su s veseljem sačekali ovogodišnje gramofonske ploče s božićnim pjesmama. I rado su ih uzimali. Bilo je kod toga i prigovora. Vjernici su tražili svoje božićne pjesme. Vrtjeli su ploču za pločom. Čitali su i iščitavali na koricama. Pa opet su počimali iznova. Vidjelo se, da nešto traže. Nešto, što na pločama nema.

Svijet u Dalmaciji tražio je svoje božićne dalmatinske pjesme. Bilo ih je na pločama. Ipak nisu zadovoljile. Puno bi pametnije učinili izdavači, da su pjesme sortirali prema pokrajinama. Teško oni u Hrvatskom zagorju primaju dalmatinske melodije. Mnogi su iz župskog ureda izišli nezadovoljni. Neki su nešto uzeli nakon dugog prebiranja. Malo sam ih vidio, koji su otišli oduševljeni.

Izdavač se je trudio, vidi se po svemu, da što više pjesama izide. Radi toga je na relativno malo ploča stalo puno pjesama. Pošto su ploče malog formata, tekst pjesama najvećim dijelom izišao je vrlo skraćen.

Mnoge naše župe nemaju puno svojih narodnih božićnih pjesama. Imaju ih malo. Zato su te prilično duge. I vjernici ih znaju na pamet. I nisu im dosadne, iako se ista arija odvija u nekima skoro pola sata.

Prof. M. Leščan u »Službi Božjoj« (1., 1968.) iznio je svoje mišljenje o novoizišloj crkvenoj pjesmarici »Pjevajmo, braćo kršćani« od dr. Fra Ivana Glibotića (Makarska 1967.). Začudo je, što gosp. pisac proskribira mnoge dalmatinske crkvene pjesme.

Dalmatinci su ljudi rođeni i odgojeni pod žarkim suncem. U njima bukta živa južnjačka krv. Oni su dugim stoljećima bili pod kulturnim uplivom Italije. U svemu pa i u pjevanju. Sva je ta kultura prožeta jakim životom, dinamikom, suncem. Tu nema tromosti, ni ukočenosti.

Dalmatinac se drukčije i vlada u crkvi. Velika je razlika doći u crkvu u Dalmaciji i u Hrvatskom zagorju. Dalmatinci ne mogu minovati ni u crkvi, dok sjevernjaci u našoj domovini mogu dugo stajati kao kipovi.

Dalmatinske su pjesme pune dinamizma. Čiste južnjačke pjesme. Takove su i one u crkvi. Kad ne bi bile takove, dalmatinski ih svijet ne bi volio. Mnoge naše crkvene pjesme pjevaju se sasvim drugačijim ritmom u Dalmaciji i u Hrvatskoj. Sama narav čovjeka daje pjesmi njezin ritam.

Ima dosta naših crkvenih pjesama, koje su svojstvene pojedini našim pokrajinama. Drugoj pokrajini ne bi odgovarale. Tako ih vjernici ne bi voljeli.

Dalmacija ima svoju staru muzičku crkvenu tradiciju. Takovu imaju i sjeverni krajevi naše domovine. Nemoguće je preko stoljeća na jednom prijeći. Ne bi bilo pametno, ako to nije protiv crkvenih postojećih zakona i direktiva.

Danas Crkva ide za životom u crkvi, u sv. liturgiji. Glavna je značajka zajedničko sudjelovanje. U našim pokretima, našem glasu mora sudjelovati duša i srce. Ako toga nema, uzaludna je sv. liturgija. Duša i srce sudjelovat će prema svojoj naravi: netko mirno i tiho, netko bučnije i pokretnije. U Africi urođenici slave Boga posebnim svetim plesovima. Pa ni to Crkva nije osudila.

U svemu nas mora voditi jedinstvo, povezano s ljubavlju. Ništa ne bi smetalo jedinstvu, kad bi smo imali na jednoj ploči pjesme, koje su bliže srcu Dalmatinaca, na drugoj koje su bliže vjerniku u Hrvatskom zagorju, na trećoj koje voli puk u Istri itd. Ništa ne će pomutiti ljubav među nama, ako se u jednoj te istoj crkvenoj pjesmarici nalaze pjesme, koje vole Dalmatinci, koje odgovaraju duši našeg hrvatskog Zagorca, Istranina itd. Svatko će birati za sebe. Svatko će biti zadovoljan.

Fra Vjeko VRCIĆ

NEKOLIKO SUGESTIJA NA »NOVI TRIJUMFALIZAM« U CRKVI

Priznati moramo, da me je nemalo iznenadio članak, ako se ne varam, ispod pera naše priznate knjižnice. Pomalo u čudu, pomalo praćen znatiželjom, jer o nekom tobožnjem »trijumfalizmu« se je kod nas već pisalo, pročitao sam članak. Treba žaliti ovaj slučaj, jer je članak nesumnice pomalo tendenciozan. B. piše o važnim i krupnim pitanjima, ali znamo mi kako je s istinom: možeš je prikazati tako ili onako, pa je naravno da može lako koji člančić postati i tendenciozan. I pored svih pogrešaka, koji bez sumnje ima i u Crkvi, ne možemo govoriti o nekom triumfalizmu u Crkvi, jer ona i u najzlatnijim vremenima nije »trijumfirala«, jer je bilo uvijek i briga i teškoća. Crkva će svoj trijumf doživjeti s Kristom na svršetku svijeta, a do tada ona će uvijek biti obilježena s križem. Nju mnogo puta i vlastita djeca vrijeđaju i izdaju. Unaprijed poričem, da bih smatrao članak o triumfalizmu izdajom Crkve. O tome ne može biti govora, jer bez sumnje B. je privržena Crkvi. Ali ipak uočljiva je tendencija pristranosti, koja možda izvire iz razočaranja i užaljenosti. Ako ne drugo, barem ono o »šusterkatolicizmu« svjedoči za ovu tvrdnju.

Razumljivo je, da su pisci teolozi prijašnjih stoljeća pisali za druge ljude, a bila su i druga vremena, pa je naravno da su pisali jezikom, koji je nama danas pokatkada potpuno tuđ. Zato treba svako djelo ocijeniti mjerom vremena i prilika, u kojima je nastalo. Ne možemo mi biti mudriji od prijašnjih pokoljenja iako u mnogim stvarima imamo pročišćenije pojmove. Ali zasluge za ovo nisu samo naše.

Najviše zamjeravam B., što smatra da Crkva nema za svoje područje sva rješenja za pitanja, koja su za nju od velike važnosti. Iz toga bi morali zaključiti, da je svršeno s poslanstvom Crkve, jer nije više kadra odgovoriti na sva važna pitanja sadašnjice. Naravno tu se govori o stvarima vjere i morala. Pa i Sv. Duh je u tom primjeru podbacio. Što ćemo sada? Dosada smo Crkvi vjerovali, jer je imala garanciju Sina Božjega, a što ćemo sada, ako nije više sposobna rješavati za nju važna i bitna pitanja? Mislim, da je tu B. u pogrešnom shvaćanju. Crkva će riješiti sva ta pitanja, ako ih dosada nije riješila. Ona je mnogo puta spora, i nekoji joj to zamjeraju, ali oprez Crkve uvijek je bio opravdan. Kada je bila oprezna, najmanje je pogriješila. Na kraju krajeva Crkva neće zakasniti, pa neka to netko smatra triumfalizmom ili ne! U to sam potpuno uvjeren.

B. spominje odgovor predavača na jednoj nedavnoj »koncilskoj tribini«. Predavač je smatrao, da nije konstruktivno kopati po prošlosti. Odgovor bi morao otprilike ovako glasiti: Naravno, da je